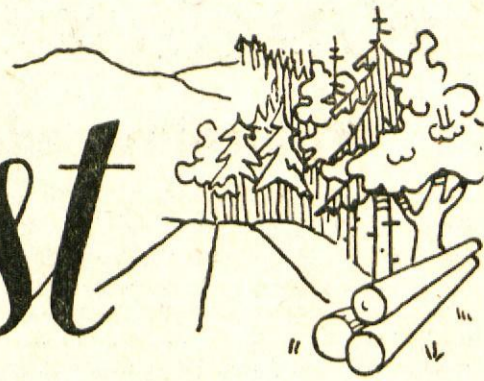

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV ČRNOMELJ, NOVO MESTO IN TREBNJE

Leto I. — Stev. 13.

NOVO MESTO, 18. maja 1950.

Izhaja tedensko

Iz dnevnika novomeške brigade

Vlak, ki je 3. maja ob pol štirih popoldne potegnil z novomeške železnice postaje, je veselo zavriskal skozi ozeleneta polja in travnike. Razigrani potniki — frontovci, ki so se odzvali vabilu Osvobodilne fronte, so s pesmijo hiteli svojemu cilju nasproti: Rog — slavni in zgodovinski Rog jih nestrno pričakuje. Mogočne smreke in hoje si v spomladanskih sapah šepetajo prijetno skrivnost: »Ne bomo umrle kot naše prednice, ki so jim viharji in starost vzeli življenje.« In res! Pod gospostvom grofa Auersperga — lastnika osem in devetdesetih graščin, raztresenih po vsej Evropi — so padale in ginovale trhle in gnile nikomur v hasek. V naših časih pa bo njihova smrt junaška. Porušene, okleščene in obeljene bodo zapustile domovino samo zato, da koristijo svojemu novemu gospodarju, ki si v potu svojega obraza težko toda zmagovito utira pot v resnično, lepše in svetlejšo življenje.

V Straži, kjer smo frontovci izstopili, so nas prejeli tovariši, ki imajo v svojih rokah organizacijo frontnih brigad. Frontovcem novomeškega okraja so določili znani Kraguljev vrh. Na končni cilj so nas odpeljali kamioni, ki so brez najmanjših okvar peljali dragoceni tovor po serpentinah Kočevskega Roga. Globoko pod nami se je od nas poslavljala zelena Krka. Levo in desno od nas same zgodovinske točke: sedež Slovenskega narodno osvobodilnega sveta med vojno, bolnice, poprišča težkih junaških borb. Vse to nas mogočno preveva in nemalo smo ponosni ob zavesti, da bo torišče našega dela prav v teh krajih, kjer je bilo srce naše osvobodilne bobre. Saj vemo, da bo tudi v drugih brigadah široko naše lepe domovine v teh pomladanskih dnevih, ko te boža komaj ozeleli list košate bukve in prijetno draži vonj cvetoče smreke, prijetno in veselo. Vsega tega bo povsod za polno prgišče, nikjer pa ne bo toliko neposrednih spominov na s krvjo priborjeno svobodo, kakor pri nas v Kočevskem Rogu. Zato že vsak brigadir med potjo obljublja, da ne bo osramotil svojo brigado z neizpolnjenim planom.

NA CILJU

Taki smo se pripeljali na cilj. Ne popolnoma urejene barake so dobile kmalu drugo lice: očiščene, so nas vabile. Dekliške roke so okrasile okna z gozdnim cvetjem, ki ga je toliko naokoli, kot zadovoljstva v naših srcih. Razdeljeni na desetine — smo po večerji legli, da spočiti pričakamo prvi delovni dan v tako pomembnem delu za naš gospodarski napredek, kot je naše. Nič se ne domišljamo, če povemo, da se frontovci II. novomeške brigade tega dobro zavedamo in da smo ponosni na zaupano delo; naj bodo naši žulji vsem tistim, ki nam ne verjamejo in nas blatijo nov dokaz za njihovo laž.

Znak za počitek. Ležeči frontovci prisluškujejo v noč. Mir, kakršen je mogoče le v gozdu in kakršnega si lahko privoščijo le človek s čisto vestjo in jasno zavestjo, da ve čemu dela, je objel novomeške brigadirje. Migljajoče zvezde na nebu so to noč videle petdeset mirnih v sen poglubljenih ljudi na Kraguljem vrhu.

PRVI DAN DELA — POLOZEN IZPIT

Z malo zamero v srcu (organizatorji frontnih brigad so pozabili, da smreka, ki ima obseg treh parov odraslih rok, zahteva zabeležene žgance in ne samo zajemalko črne kave) smo se po zajtrku zvrstili na zbornem mestu. Oboroženi s sekirami, žagami, macolami, smo odšli v areno dela. Pogled na orjake Kočevskega Roga nam je vlivljal spoštovanje do njih in je bil začetek našega dela vprav zaradi tega, kar se da resen in preudaren. Na prve zarez žag in udarce sekte se ti velikani niti ne zmenijo, le v vrhovih gnezdeče ptice nemirno obkrožujejo kerone dreves. Stiri pari moških rok ne utrudljivo vlečejo žago. Prve znojne kaplje

na čelu pričajo, da delo ni šala. Drevo je začutilo, da je v srce zadeto. Svoj nemir izraža v vrhu, odkoder pada na frontovce rumeni prah cvetoče hoje. Mogočno telo drhti in že se počasi in vdano brez trme naginja. Frontovci se previdno odmikajo in na var-

ki veselo nad pomembno zmago zavriska s tako sproščenostjo, kakršna je dana le tistemu, ki je zadovoljen.

Tako nekako bodo potekali naši delovni dnevi vse do končne zmage. Marsikaj bomo še izpopolnili; vemo tudi, da se bo hrana

Novomeščani na delovnih akcijah

nem občudujejo poslednji vzdih stoletnega drevesa. Zagarji so opravili svoje delo. Klestači in lupilci planejo in v kratkem času leži smreka slečena, da kar vid jemlje s svojo nedolžno belino in goloto. Res brigadni način dela dosega tudi v gozdu močan uspeh.

Oddelek pustil posekano drevo na zemlji, kjer se bo osušilo in pričakalo dneva, ko bo odpeljano v kraje, odkoder bo v zameno prišel stroj, katerega tako željno pričakuje prazen prostor novozgrajene tovarne. Tako umreti, kot umirajo naši velikani v gozdovih res ni sramota. Njihova smrt prinaša nove tako važne zmage in še nekaj: človeku se zdi, ko orjak pade, da se vse male smrečice, bukvice razvesele prostora, ki ga jim je do sedaj sebično jemala pokojnica. Mladost hrepeni po prostoru, za zrakov — tak je zakon prirode in mi frontovci novomeške brigade tudi budno pazimo, da porušeno drevo ne uničuje mlajše pokolenje. Delamo tako, kot nam svetuje komandant brigade — naš preudarni Drago Henigman iz Dolenjskih Toplic in inštruktorji, ki nas uče, kako se ruši, klesti in lupi. Sledimo njihovim navodilom, ker vemo, da je njihov nasvet zlato za naše gozdove.

Vrsta porušeni dreves beleži v beležnicah naših komandirjev naše prve uspehe. Ne vemo še, ali je uspeh dovolj močan ali ne, ker nimamo še določenih norm. Pravijo, da jih bomo dobili jutri. Brez prave evidence pa vemo, da tudi pravi uspehov ne more biti.

Mračni se in lep je občutek, da ni bil pretekli dan izgubljen. Vmitev v barake ni tako živahna kot je bil odhod. Utrujenost po vsem telesu zavira korak, ne more pa srca,

izboljšala, ker smreka ni okoli prazna in v sredi votla ampak čvrsta. Tudi tekmovalje bomo napovedali eni izmed brigad, ki so na Kočevskem Rogu. Kar se pa razvedrila tiče — pa nas poslušajte.

PRAVIJO, DA NI BREZ HARMONIKE

Harmonika, ta prešmentani narodni instrument, tudi v naši brigadi kraljuje. Le med delom frontovcev počiva. Ko pa se po delu umijemo, nasitimo — si namažemo pete — ne s smolo padlih smrek — ampak z našo dobro voljo. Svet na Kraguljem vrhu se zavrti. Zapoje Gregorčičevo o veselim pastirju in se kar nerad umakne v barake, ko da dežurni znak, da je čas za počitek. In ker je ta nujen za nov dan, ki nas čaka, se ubogljivo spravimo na ležišča. Tudi naša pridna kuharica Jožica Kramarjeva je nam voščila na prav prijeten način lahko noč: »Jutri bodo že žganci iz nepokvarjene moke, dober kruh in tudi sveže meso.

Pređen zatismeno oči, se pomenimo še o mitingu z igro, ki ga bomo priredili naslednje nedeljo, o šahovskem turnirju, ki je že v teku, o tem da moramo še bolj paziti na čistočo, na kar nas je opozoril zdravnik, ki nas je obiskal iz Dolenjskih Toplic. In še marsikatera bi padla o stenočasu, pa so orjake hoje napravile svoje: frontovci že spijo. Rok pa sanja kako bo ob vrnitvi v Novo mesto prijel svojega dekliča z roko posejano kakor z grčo trdimi žulji!

Tako živimo mi na Kraguljem vrhu. In vi v dolini? Sicer pa bomo o tem brali, ko bomo dobili »Dolenjski list« v naše kraljestvo.

Frontovci

II. novomeške frontovske brigade

Splošne kmetijske zadruga v okraju Trebnje

V našem okraju se na splošne kmetijske zadruga polaga premalo pažnje. Nekateri upravni odbori kot tudi posamezni organi oblasti gledajo splošne kmetijske zadruga kot manj vredne za razvoj socialističnega gospodarstva na vasi. Vloga splošne kmetijske zadruga ne razumejo pravilno, ker smatrajo, da je naloga zadruga na vasi le trgovina. Pozabljajo pa zakaj se pravzaprav imenuje »Kmetijska

zadruga« in za kakšen namen je bila ustanovljena.

Svojo nalogo so dobro razumeli upravni odbori kmetijskih zadrug Sv. Križ pri Litiji, Mokronog in Št. Lovrenc. Te zadruga imajo po več vrst odsekov ter s svojim delom ustrezajo svojim članom in jim pomagajo k izboljšanju kmetijskega gospodarstva.

V preteklem letu je bilo precej za-

drug pasivnih ter so zaradi zmanjšane blagovnega prometa prišle v težek položaj ker trgovina ni krila stroškov zadruga. Uslužbenci zadrug so sodelovali pri odkupu žita, krompirja, sadja, pri sklepanju pogodb itd. za odkupna podjetja včasih tudi po mesec dni. Za to delo pa niso odkupna podjetja priznala zadrugam nobene marže in so zaslužek spravljala sama, četudi so blago odkupili sami zadrugi uslužbenci. V nekaterih kmetijskih zadrugah so k pasivnosti pripomogli tudi uslužbenci, ki niso znali pristopiti k delu in niso dajali pobude upravnim odborom pri ustanavljanju raznih odsekov, ki bi krili stroške zadruga.

Te pomanjkljivosti se opažajo na zadrugi občin zborih, ki jih iznašajo člani o delu posamezne zadruga, kot tudi o malomarnem in nevljudnem poslovanju nekaterih uslužbencev kmetijskih delovnih zadrug kot na primer Jeršin Marija, Prmskovo; Zamen Zdena, Sv. Štefan in Vovk Majda, Mirna vas.

Zadruga, ki še niso imele občin zborov, naj na zborih temeljito obravnavajo, kako rešiti razne nepravilnosti in kako najti boljši način dela. Važno je, da se v odbor volijo dobri in pošteni kmetje, kateri bodo res pravilno vodili in usmerjali delo zadruga, da ne bodo na svojih sejah samo obravnavali vprašanje delitve blaga pač pa o pospeševanju raznih panog kmetijskega gospodarstva na svojem področju, kot je poljedelstvo, živinoreja, plemenske postaje, vinogradništvo, sadjarstvo, drevesnice, strojni odseki ter gojitev industrijskih in drugih kultur. Dovolj možnosti je pri nas za ustanavljanje raznih obrtnih in predelavnih odsekov za potrebe svojih članov kot domača obrt, opekarne, apnenice itd.

Razpis tekmovanja za delo mladih naravoslovcev

Okrajni pionirski štab Crnomelj razpisuje tekmovanje za delo mladih naravoslovcev.

1. Kateri odred si bo preskrbel zemljo in najlepše uredil svoje gredice in zasadil z različnimi kulturami;
  2. Kateri odred bo nabral največ zdravilnih zelišč (ocenjevalo se bo po kvalitetah);
  3. Kateri odred bo posadil največ oljnaric (sončnic, bučnic itd. na posameznih vrtovih ali doma.);
  4. Kateri odred bo pritegnil največ pionirjev v delo mladih naravoslovcev, posebno v času počitnic;
  5. Kateri odred bo napravil največ prikusov (različno gnojenje, cepljenje, gojenje itd.);
  6. Kateri odred bo pomagal pri gozdnarstvu (ocenjuje se po kvalitetah);
  7. Kateri odred si bo uredil svoj herbarij za pomoč v šoli pri prirodopisnih urah, napravil zbirko kamenin, napravil zbirko metuljev in ostalih malih živali;
  8. Kateri odred bo gojil lončnice za okras šole (količina);
  9. Kateri odred si bo uredil drevesnico (če so pogoji);
  10. Kateri odred bo napravil ekskurzije v različne obdelovalne zadruga, ekonomije, DP itd.;
  11. Kateri odred si bo nabavil male živali (zajčke, po možnosti piščance itd.).
- Ordred lahko tekmujejo še v drugih panogah kot je sajenje vrtnic, trt, zbiranje semenja, organiziranje raznih krožkov, kot so vrtnarski, cvetličarski, čebelarški, sadjarški, vinarski itd.

V Žužemberku so preložili cesto

V tednu cest so se v Žužemberku množne organizacije dobro pripravile. Vsak se je dobro zavedal, da dobre ceste pomenijo varen in siguren promet brez hudih nesreč, saj dobra cesta je tudi ogledalo kraja. Preložitev ceste je bila velika skrb Žužemberčanov, zato je med njimi vladal velik interes, da se cesta čimprej izvrši. Vse je šlo brez ovir. Predhodno so pripravili vse potrebno orodje in delo se je pričelo. Tehnično vodstvo in traso ceste je izvedel strokovnjak tov. Mlakar Franc, ki nima male zasluge, da se je delo tako hitro izvedlo. Z različnimi tehničnimi nasveti je pripomogel, da se je cesta dogradila v tednu cest.

V sredini trga sta bila dva ostrina in nevarna ovinka, ki v nobeno smer nista imela pregleda. Na teh dveh ovinkih se je zgodila že marsikatera nesreča. Vse to je z izgradnjo nove ceste popolnoma odpadlo in je pregled vožnje viden na vse strani. Na sredini trga pa je bil kup razvalin, ki so skoro izginile. Na njihovo mesto bodo postavili veličasten spomenik padlim borcem iz

borb za Žužemberk. Kako je potekalo delo pri gradnji ceste? Med seboj so organizacije živahno tekmovali, vsak je hotel storiti in doprinesiti čim več, da bi bila izgotovljena do določenega roka, kar jim je tudi uspelo. Skupno so prispevali 2435 ur, pri delu so se najbolj odlikovali člani OF, ki so prispevali 929 ur, Zveza borcev 694 ur, AFŽ 360 ur, Pionirji 147 ur in sedemletka 146 ur. Nadalje so pripravili in vgradili v cesto 445 m³ raznega gradbenega materiala. Med posamezniki so se še posebno odlikovali članica AFŽ Smrke Marija, visoko zavest je pokazal pri delu 70letni Mrvar Nace (Jurka) iz Smihela, ki je prihajal na delo 5 km daleč in to peš. Član Krajevnega ljudskega odbora tov. Drenšek iz Bodganje vasi, ki ima samo eno roko, je dejal: »Nekaj bom storil, vsaj drugim ne bo potrebno.« Tudi mali pionirček Pirc Bogdan je z malim osličkom prevozil 9 m³ kamenja. S prostovoljnimi delom so pripravili preko 60 tisoč din in se s tem najbolj oddolžili klicu Partije v tednu cest.

S. Hotko

Novice iz Ajdovca

Tudi mi, Ajdovčani, ne bomo vedno spali. Pričeli smo sem pa tja prijemati za delo. V tednu cest smo natolkli 10 prostorninskih metrov gramoza. Tov. Skube Lovro si je postavil plan, da bo sam izgotovil 1 m³ gramoza, in ker je to tudi naredil je bil proglašen za udarnika.

Tudi Antifašistična fronta žena si je zadala nalogo, da bo en dan prostovoljno delala v gozdu in sicer na Brezovi Rebri. Obvezale so se tudi, da bodo na neobdelani zemlji posejale 1 ha sončnic. Ta zemlja je last Zadrugne ekonomije v Ajdovcu. Na 1. maj so imele proslavo, ki se je zaključila s kresom in petjem partizanskih pesmi.

Na poziv Osvobodilne fronte se je prijavilo 28 tovarišev za prostovoljno delo v gozdu. Ti tovariši in tovarišice so se zavedale, da je treba napeti vse sile za izvršitev gozdnega plana. Prav pri tem delu pa se je pojavila tovarišica Stumbelj Antonija iz Gornjega Ajdovca št. 6, ki je nagovarjala posameznike, naj se ne vključijo v frontno brigado. Dejala je, da je vsakdo neumen, če se bo udeležil sečnje lesa. Temu se ni prav nič čuditi, ona živi zelo udobno s svojo sestro in materjo in zato rovari proti naši oblasti. Saj to ni slučajen pojav pri njej, pač pa je to že stara zadeva. Ze za časa narodno-osvobodilne borbe je bila velika nasprotnica in rovarka proti našemu osvobodilnemu gibanju. Taka je tudi še danes. Pred kratkim je zaklala dva prašiča v skupni teži 280 kg. Vsega seveda ne potrebuje. Zato, po izjavi sestre, prodaja mast po zelo visokih cenah v Ljubljano. Poleg tega šiva brez obrti. Vse to

kaže, da je velika nasprotnica delovnega ljudstva in jo je zato poklicala na odgovornost oblast.

Prav je, da se s takim nasprotnikom tako dela. Za vzgled naj bo vsem tistim, ki so sovražni ljudski oblasti. Nihče naj ne naseda ljudskim škodljivcem in zaviračem socializma. Vi pa, ki ste na sečnji lesa, dvignite glave ponosno, presegajte norme, kajti s tem boste doprinesli velik delež k izpolnitvi gozdnega plana, ki izpolnjuje graditev socializma. Če boste vsi presegli normo, kot sta jo Jože Krese iz Planega in Ivan Pust iz Brezove Rebre, ki sta posekala v enem dopoldnevu 15 m³ lesa, bo plan izvršen pred postavljenim rokom.

M. J.

IZ BELE CERKVE

Na dan 9. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte smo imeli prav lepo proslavo, katere se je udeležilo lepo število prebivalcev iz vseh masovnih organizacij. Pa ne samo to, da se udeležujejo proslav ampak tudi krepko primejo za delo. Posebno se je to pokazalo v tednu cest. Prostovoljnega dela se je udeležilo 75 tovarišev in tovarišic. Popravili in očistili so 3500 m ceste in nakopali 25 m³ gramoza, ter nekaj od tega napejlali na cesto. Na prostovoljno delo je prišla tudi kljub svojim 72 letom Turkova mama iz Vinjega vrha. Mamo si naj vzamejo za vzgled vsi tisti mladinci in mladinke, ki se prostovoljnega dela niso udeležili. Vsem pa, ki so prišli pa kličemo, le tako naprej in vse za boljšo bodočnost naše lepe in svobodne domovine.

Lipe

Fizkultura - Šport - Šah

FD KOVINAR : SD KRKA 2:1 (0:1)

Novo mesto, 7. maja. Danes je 500 gledalcev prisostvovalo srečanju Kovinarja iz Stora s Krko. Pomen tekme je vplival na igralce, da so igrali raztrgano brez lepih kombinacij. Navzlic temu je bila tekma živahna in zanimiva, ker sta obe moštvi vlagali skrajne napore ter vso požrtvovalnost in borbenost. Moštvo Krke je bilo v vsakem pogledu boljše in je imelo več od igre. Lepo je kombiniralo, toda napad se je vedno razblinil pred nasprotnikovimi vrati. Moštva se je dosledno držala smola. V vodstvo so prišli domačini po Smajdku. Nasprotnik je z dvema hitrima akcijama iznenadil obrambo in vratarja ter dosegel rezultat 2:1 za Kovinarja.

Moštvo Krke je imelo možnost izenačenja, toda dosojeno enajstmetrovko je Smajdek zastreljal v aut.

V prvem polčasu so bili naši igralci precej boljši od nasprotnika, dočim se je moštvo Kovinarja bolj znašlo v drugem polčasu. V tem delu igre je Kovinar z obrambno igro obranil rezultat.

Ker najavljeni sodnik ni prišel, je sodil tekmo Drago (JA).

Tekmo je oviral veter, pozneje pa še dež.

VELIK USPEH NOVOMESKIH ODBOJKASEV!

Odbojka je v Novem mestu postala že množična igra in ima vedno več privrženecv, tako igračev kot gledalcev. Posebno se je močno zajela ta živahna igra naše sindikate. V okviru SD Krka v Novem mestu dela tudi zelo dobro njena odbojkaška sekcija, ki se je na nedavnem tekmovanju pomerila z odbojkaši Enotnosti iz Ljubljane in bila poražena s prav tesnim rezultatom. Ob priliki prvomajskega turnirja, ki ga je priredil Mestni fizikulturni odbor na Reki, se je povabilu odzvala tudi novomeška odbojkaška sekcija SD Krka, in odigrala 4 tekme in to z moštvi: Reke, Zagreba, Splita, četrto pa z zmagovalcem prvomajskega turnirja Reke. Vse štiri tekme so odločili naši igralci v svo-

jo korist in sicer so zmagali z moštvo Reke z 2:0 za Krko, edino zmagovalca prvomajskega turnirja je dobil 1 set, tako da je Krka zmagala z rezultatom 2:1 za Krko. Res odlična igra, ki so jo pokazali naši odbojkaši, je tudi ob enem potrjena s častnim pokalom Reke, ki ga je podaril Mestni fizikulturni odbor Reke absolutnemu prvaku turnirja — odbojkaški sekciji SD Krka Novo mesto. Moštvo so sestavljali: kapetan je bil tovariš Pučko Franc, igralci z rezervo pa so bili: Urh Riko, Romih Robert, Medec Samo, Sonc Marjan, Simič Miran, Cesen Andrej in Hočvar Andrej. Cestitamo našim športnikom, ki so ponesli na obalo našega Jadrana sloves športnega udejstvovanja našega Novega mesta in naše Dolenjske.

PRICELO SE JE SINDIJKLNO PRVENSTVENO TEKMOVANJE V ODBOJKI V NOVEM MESTU

Poročali smo že, da je igranje odbojke v Novem mestu močno zajelo posebno naše sindikalno članstvo, ki je že na lanskem tekmovanju v množičnem zaletu pokazalo zanimanje za to lepo igro. Tudi letos pristopamo zopet množično. Pričetek je bil v četrtek, dne 4. maja in bo trajalo do vključno 31. maja. K tekmovanju se je prijavilo 11 moških in 7 ženskih moštev iz 12 sindikalnih podružnic Novega mesta. Sodelovala bodo v moških skupinah v 3 grupah: OILO, Pionir, mizarnica in direkcija, VTP, KIO, Družbopolit. prosv., Krka, Invalidi, Okrajni magazin, TIN in Tekstilna tovarna. V ženski skupini pa bosta tekmovali v dveh grupah: OILO, Okrajni magazin, Grm, Tekstilna tovarna z 2 moštvi, Industrija perila in TIN. Prvaki grup pa bodo tekmovali za okrajnega prvaka ženske in moške ekipe.

KAJ JE Z JAHALNO SEKCIJO

Lansko leto je bila v Novem mestu ustanovljena Jahalna sekcija. Propaganda je bila dobra in zato tudi zanimanje ni izostalo. Vršile so se razne priprave, toda vse skupaj je zaspalo. Prosimo izvoljeni odbor, da nam to zasplost pojasni, da bomo vedeli, če še lahko upamo na kakršno koli vadbo ali delo.

Gospodarska podjetja MLO Črnomelj

*Pozdravljamo naš
socialistični praznik 1. maj*

1. Mesnica MLO	6. Parna pekarna MLO
2. Usnjarski proizvodi MLO	7. Kino Črnomelj MLO
3. Gostinsko podjetje MLO	8. Vodovodno inštalatersko podjetje MLO
4. Elektrotehna MLO	9. Menza MLO Črnomelj MLO

**ŽIVEL 1. MAJ —
DAN PROLETARIATA!**
Produktivna čevljarska zadruga Črnomelj
**DELA VSKO-NAMEŠČENSKA
POTROŠNIŠKA ZADRUGA
ČRNOMELJ**

*Okrajna zveza
kmetijskih zadrug*

Trebnje

**OKRAJNI
LJUDSKI
ODBOR**

Trebnje